

WYMAGANIA EDUKACYJNE I KRYTERIA OCENIANIA

– KSZTAŁCENIE SŁUCHU

Cele ogólne:

1. Rozwijanie słuchu muzycznego, pamięci muzycznej oraz wyobraźni dźwiękowej.
2. Kształtowanie umiejętności świadomego odbioru, zapisu i wykonywania muzyki.
3. Doskonalenie intonacji, poczucia rytmu, umiejętności czytania nut głosem a'vista oraz świadomości harmonicznego.
4. Przygotowanie ucznia do dalszej edukacji muzycznej oraz do praktycznego wykorzystania wiedzy i umiejętności w grze na instrumencie, śpiewie i muzykowaniu zespołowym.

KRYTERIA OCENIANIA	Opis
Zakres oceniania	Ocenianie wiedzy i umiejętności ucznia obejmuje: • wykonanie ćwiczeń słuchowo-głosowych, • poprawność intonacji, • precyzja w ćwiczeniach metro-rytmicznych, • zapis dyktand melodyczno-rytmicznych, rytmicznych, interwałowych i harmonicznego, • pamięć muzyczną, • realizację zadań domowych oraz przygotowanie do zajęć,
Ocena śródroczna/roczna	Opiera się na: • ocenach bieżących z zajęć i pracy domowej, • systematycznym przygotowaniu do lekcji, • aktywności podczas zajęć i zaangażowaniu w zadania.
Treści kształcenia	• Notacja muzyczna, wartości rytmiczne, metrum. • Tonacje, skale, interwały, akordy. • Melodia i harmonia – analiza i rozpoznawanie. • Czytanie nut głosem, śpiew a'vista. • Dyktanda muzyczne i zapis ze słuchu. • Rozwijanie percepcji muzycznej poprzez słuchanie i analizę

Sposoby sprawdzania postępów ucznia:

- odpowiedzi ustne,
- prace pisemne (dyktanda, testy, kartkówki, sprawdziany),
- ćwiczenia muzyczne a'vista i przygotowane,
- praca domowe,
- prowadzenie zeszytu,
- pilność i zaangażowanie

Treści nauczania dla klas 1-6 cyklu 8-letniego w OSM I st.
oraz dla klas I-VI cyklu 6-letniego i I-IV cyklu 4-letniego w SM I st.

Treści nauczania	Wiedza	Umiejętności
Notacja muzyczna	Zasady ortografii muzycznej – system pięcioliniowy, nazwy oktaw (od wielkiej do dwukreślnej), nuty, pauzy, klucze: wiolinowy i basowy, przenośniki oktawowo, znaki przykluczowe, znaki chromatyczne pojedyncze, znaki przedłużające wartości nut i pauz, znaki zakończenia utworu, skróty pisowni muzycznej.	Umiejętność zastosowania poznanych zagadnień w praktyce Percepcja słuchowa, wzrokowa i słuchowo-wzrokowa. <u>Rozpoznawanie ze słuchu</u> (prezentacja melodyczna lub harmoniczna) i w zapisie:
Struktury interwałowe:	Nazewnictwo i definicje interwałów prostych gamowłasciwych i w oderwaniu od tonacji oraz ich oznaczenia.	-interwały proste gamowłasciwe i w oderwaniu od tonacji, -dźwięki chromatycznie zmienione w melodii,
Trójdźwięki	nazewnictwo i definicje trójdźwięku durowego i molowego w przewrotach, trójdźwięku zmniejszonego i zwiększonego w postaci zasadniczej.	-trójdźwięk durowy i molowy w postaci zasadniczej i w przewrotach, -trójdźwięk zmniejszony i zwiększony w postaci zasadniczej,
Akordy	nazewnictwo i definicja D7 w postaci zasadniczej.	

Skale muzyczne	nazewnictwo i definicje skali majorowej (naturalna) i minorowej (naturalna, harmoniczna, dorycka) w tonacjach do 3 znaków przykluczowych. Pokrewieństwo tonacji (równoległość, równoimienność, kwintowe).	-D7 w postaci zasadniczej z rozwiązaniem, -skala majorowa (naturalna) i minorowa (naturalna, harmoniczna, dorycka). <u>Rozpoznawanie z zapisu:</u>
Zjawiska harmoniczne	Identyfikacja triady harmoniczej w poznanych odmianach skal oraz umiejętność opisu progresji i transpozycji.	-trójdźwięki triady harmoniczej w skali majorowej naturalnej i minorowej harmoniczej w tonacjach do 3 znaków przykluczowych,
Zjawiska metryczne	Nazewnictwo wartości rytmicznych, grup rytmicznych regularnych, trioli ósemkowej. Umiejętność omówienia zasad grupowania wartości rytmicznych w taktach ćwierćnotowych (2/4, 3/4, 4/4) i ósemkowych (3/8, 6/8).	-wartości rytmiczne, grupy rytmiczne, pauzy, -przedtakt i takt niepełny w zakończeniu przebiegu muzycznego. <u>Zapisywanie:</u> -pojedyncze dźwięki i współbrzmienia w kluczach wiolinowym i basowym, na pięciolinii oraz na liniach dodanych dolnych i górnych, -dźwięki w oktawach od wielkiej do dwukreślnej, w kluczach wiolinowym i basowym, w tym z użyciem przenośników oktaawowych, -interwały proste gamowłasciwe i w oderwaniu od tonacji, -interwały charakterystyczne z rozwiązaniem, -trójdźwięki durowe i molowe w postaci

		zasadniczej i w przewrotach, -trójdźwięki zmniejszone i zwiększone w postaci zasadniczej. -D7 w postaci zasadniczej z rozwiązaniem, -skala majorowa (naturalna) i minorowa (naturalna, harmoniczna, dorycka), -trójdźwięki triady harmonicznego w skali majorowej naturalnej i minorowej harmonicznego w tonacjach do 3 znaków przykluczowych, -wartości rytmiczne, grupy rytmiczne i pauzy zgodnie z zasadami grupowania w taktach o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce pulsu, -przedtakt i takt niepełny w zakończeniu przebiegu muzycznego, -skrót pisanym muzycznym.
Czytanie nut	Realizacja głosem (solmizacją, literowo, stopniami gamy, tataracją lub z użyciem tekstu) a'vista i po uprzednim przygotowaniu: -przebiegi melodyczne i melodyczno-rytmiczne jedno- i dwugłosowe, oparte na motywach zawierających poznane struktury interwałowe i harmoniczne, -wybrane przez nauczyciela głosy z przebiegów melodycznych i melodyczno-rytmicznych wielogłosowych – samodzielnie	

	albo z udziałem innego ucznia lub nauczyciela Realizacja samodzielna równocześnie głosem i na instrumencie klawiszowym przebiegi melodyczne i melodyczno-rytmiczne wielogłosowe: -transponowanie głosem przebiegu melodycznego (solmizacją, literowo, stopniami gamy, tатаizacją lub z użyciem tekstu). Realizacja akustycznie (tataizacją, z użyciem tekstu, klaskaniem, stukaniem, na instrumencie perkusyjnym) a'vista i po uprzednim przygotowaniu jedno- i dwugłosowe przebiegi rytmiczne, oparte na poznanych wartościach i grupach rytmicznych w taktach ćwierćnutowych i ósemkowych.	
Pamięć i wyobrażenia muzyczna	Zapisywanie, uzupełnianie i korygowanie: -jednogłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno-rytmiczne, -kadencje. Zapisywanie i wykonywanie z pamięci krótkich mnogłosowych tonalnych przebiegów melodycznych i melodyczno-rytmicznych oraz przebiegów rytmicznych. Dostrzeganie w zapisie i w słuchanej melodii progresji. Dokonywanie pisemnie transpozycji.	Improwizowanie głosem na zadany temat. Pogłębianie i aktualizowanie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności zawodowych, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

Podziału treści nauczania na poszczególne lata nauki nauczyciel prowadzący dokonuje pod kątem prowadzonego podręcznika i/lub dostosowuje do poziomu grupy. Zawsze jednak ostatecznym efektem jest zrealizowanie wszystkich zagadnień zawartych w Podstawach programowych, zgodnie z Rozporządzeniem MKiDN z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego.

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:

Powyższe zagadnienia mogą być realizowane według następujących typów zadań:

- **Dyktanda:**
 - melodyczne 1 głosowe,
 - melodyczno-rytmiczne 1-głosowe, bardzo proste 2-głosowe
 - rytmiczne 1-głosowe,
 - pamięciowe (jednogłosowa melodia tonalna),
 - uzupełnianki,
 - układanki,
 - korekta błędów.
- **Interwały:**
 - śpiewanie,
 - rozpoznawanie,
 - zapisywanie symbolami,
 - uzupełnianie,
 - korekta błędów,
 - budowanie od podanego dźwięku,
 - budowanie przewrotów,
 - umiejętność odnalezienia w tekście nutowym.
- **Trójdźwięki i czterodźwięki:**
 - śpiewanie,
 - rozpoznawanie,
 - zapisywanie symbolami (trójdźwięki triady, D7, TVI, czterodźwięk zmniejszony),
 - uzupełnianie,
 - korekta błędów,
 - budowanie od podanego dźwięku,
 - umiejętność odnalezienia w tekście muzycznym.
- **Czytanie nut głosem:**
 - a'vista,
 - z przygotowaniem.

Uczniowie realizują ćwiczenia solfeżowe oraz przykłady z literatury muzycznej i repertuaru uczniowskiego.
- **Realizacja struktur rytmicznych:**
 - tataizowanie,
 - wystukiwanie,
 - wyklaskiwanie,
 - praca z tekstem,
 - zapisywanie,
 - uzupełnianie,
 - korekta błędów,
 - realizacja na zestawie instrumentów Orff'a.

Szczegółowe kryteria oceniania:

Celująca	Uczeń realizuje zadania trudniejsze niż wymagane, szybciej niż przewidziano dla klasy; rozpoznaje interwały i akordy, zapisuje wszystkie typy dyktand, czyta biegle i bezbłędnie nuty a'vista; systematycznie odrabia prace domowe; zna terminologię muzyczną. Stopień mogą uzyskać też uczestnicy konkursów szkolnych lub regionalnych.
Bardzo dobra	Uczeń bezbłędnie rozpoznaje gamy, interwały i akordy; prawidłowo śpiewa i czyta nuty a'vista z drobnymi usterkami; sumiennie odrabia zadania, w pełni rozumie i stosuje zasady muzyki.
Dobra	Uczeń rozpoznaje gamy, interwały i akordy z drobnymi błędami; poprawnie śpiewa; zapisuje dyktanda z niewielkimi błędami; poprawnie potrafi zrealizować ćwiczenia melodyczne i rytmiczne; wykazuje drobne niedociągnięcia w terminologii muzycznej.
Dostateczna	Uczeń poprawnie w około 50% rozpoznaje gamy, interwały i akordy; śpiewa z błędami tekstowymi i intonacyjnymi; popełnia liczne błędy w dyktandach; ma trudności w czytaniu nut a'vista; niesystematycznie przygotowuje prace domowe; popełnia błędy w posługiwaniu się zasadami muzyki.
Dopuszczająca	Uczeń ma znaczne braki w opanowaniu materiału; trudności w śpiewaniu i rozpoznawaniu gam, interwałów, akordów; duże błędy w ćwiczeniach rytmicznych i czytaniu nut a'vista; niesystematycznie odrabia prace domowe; wykazuje minimalne opanowanie zasad muzyki.
Niedostateczna	Uczeń, u którego widoczny jest brak efektów w pracy nad słuchem, głosem i rytmem; nie opanował materiału przewidzianego na dany rok kształcenia zawartych w podstawie programowej; wykazuje bierny udział w zajęciach; nie realizuje zadań nawet z pomocą nauczyciela; nie wykazuje zaangażowania i zainteresowania przedmiotem brak mu predyspozycji do dalszego kształcenia.

Zasady promocji:

Oceny: **niedostateczna i dopuszczająca** z kształcenia słuchu nie promują do kolejnej klasy programowo wyższej.

Treści nauczania w klasach 7-8 OSM (cykl 8-letni)

Realizowane są zagadnienia wyżej opisane dla klas 1-6 w nieco trudniejszym stopniu, który jest dostosowywany do poziomu grupy. Wprowadza się też nowe, następujące treści:

Treści nauczania	Wiedza	Umiejętności
Notacja muzyczna	nazwy wszystkich oktaw, podwójne znaki chromatyczne.	Percepcja słuchowa, wzrokowa i słuchowo-wzrokowa.
Struktury interwałowe	interwały złożone (nona, decyma, <i>undecyma</i> , <i>duodecyma</i> , <i>terdecyma</i> , <i>kwartdecyma</i> , <i>kwintdecyma</i>).(1)	<u>Rozpoznawanie ze słuchu</u> (prezentacja melodyczna lub harmoniczna) i w zapisie: -interwały złożone (nona, decyma, <i>undecyma</i> , <i>duodecyma</i> , <i>terdecyma</i> , <i>kwartdecyma</i> , <i>kwintdecyma</i>), -czterodźwięk zmniejszony, <i>trójdźwięk zmniejszony w przewrotach</i> , -skale: majorowe (naturalna, harmoniczna, <i>miękka</i>) i minorowe (naturalna, harmoniczna, <i>dorycka</i>) modalne (<i>dorycka</i> , <i>frygijska</i> , lidyjska, miksolidyjska) pochodzenia ludowego (górska, cygańska) pentatonika bezpółtonowa, <i>półtonowa</i> całotonowa, -rozpoznaje w zapisie trójdźwięki triady
Akordy	czterodźwięk zmniejszony <i>przewroty trójdźwięku zmniejszonego</i> .	
Skale muzyczne	Nazewnictwo i definicja: -majorowe (naturalna, harmoniczna, <i>miękka</i>) i minorowe (naturalna, harmoniczna, <i>dorycka</i>) w tonacjach do 5 znaków przykluczowych. -modalne (<i>dorycka</i> , lidyjska, miksolidyjska) -pochodzenia ludowego (górska, cygańska) -pentatonika bezpółtonowa, <i>półtonowa</i> -całotonowa.	

Zjawiska harmoniczne	identyfikacja triady harmonicznej w skali major naturalnej (<i>harmonicznej, miękkiej</i>) oraz minor harmonicznej (naturalnej, doryckiej), identyfikacja akord na VI stopniu skali major naturalnej oraz minor harmonicznej, definicja kadencji (doskonała, plagalna, zawieszona, zwodnicza).	harmonicznej major naturalna (harmoniczna, miękka) oraz minor harmoniczna (naturalna, dorycka) w tonacjach do 5 znaków przykluczowych. <u>Umiejętność zapisu:</u> -trójdźwięki w oktawach od subkontra do czterokreślnej -interwały złożone (wszystkie lub tylko nona i decyma) - czterodźwięk zmniejszony, trójdźwięk zmniejszony w przewrotach
Zjawiska metryczne	nazewnictwo wartości rytmicznych nieregularnych definicja synkopy, przedtaktu i fermaty.	-skale: majorowe (naturalna, harmoniczna, miękka) i minorowe (naturalna, harmoniczna, dorycka) modalne (dorycka, frygijska, lidyjska, miksolidyjska) pochodzenia ludowego (górska, cygańska) pentatonika bezpółtonowa, półtonowa całotonowa, -triady harmoniczne w tonacjach do 5 znaków przykluczowych.

(1) Kursywą zostały oznaczone zagadnienia, które są poszerzeniem wiedzy zawarte w Podstawach programowych. Nauczyciel może je wprowadzić (nie musi !) jeśli uzna, że poziom grupy mu na to pozwala.

Podziału treści nauczania na poszczególne lata nauki nauczyciel prowadzący dokonuje pod kątem prowadzonego podręcznika i/lub dostosowuje do poziomu grupy. Zawsze jednak ostatecznym efektem jest zrealizowanie wszystkich zagadnień zawartych w Podstawach programowych, zgodnie z Rozporządzeniem MKiDN z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego.

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:

Powyższe zagadnienia mogą być realizowane według następujących typów zadań:

- **Dyktanda:**
 - melodyczne, rytmiczne, melodyczno-rytmiczne, 1- i wielogłosowe,
 - pamięciowe,
 - uzupełnianki,
 - układanki,
 - korekta błędów.
- **Interwały:**
 - śpiewanie,
 - rozpoznawanie,
 - zapisywanie symbolami,
 - uzupełnianie,
 - korekta błędów,
 - budowanie od podanego dźwięku,
 - budowanie przewrotów,
 - umiejętność odnalezienia w tekście nutowym.
- **Trójdźwięki i czterodźwięki:**
 - śpiewanie,
 - rozpoznawanie,
 - zapisywanie symbolami
 - uzupełnianie,
 - korekta błędów,
 - budowanie od podanego dźwięku i w podanej tonacji
 - umiejętność odnalezienia w tekście muzycznym.
- **Czytanie nut głosem:**
 - a'vista,
 - z przygotowaniem.

Uczniowie realizują ćwiczenia solfeżowe oraz przykłady z literatury muzycznej i repertuaru uczniowskiego.
- **Realizacja struktur rytmicznych:**
 - tataizowanie,
 - wystukiwanie, wyklaskiwanie,
 - praca z tekstem,
 - zapisywanie,
 - uzupełnianie,
 - korekta błędów,
 - realizacja na zestawie instrumentów Orff'a.

Szczegółowe kryteria oceniania:

Celująca	Uczeń realizuje zadania trudniejsze niż wymagane, szybciej niż przewidziano dla klasy; rozpoznaje interwały i akordy; zapisuje wszystkie typy dyktand; czyta biegle i bezbłędnie nuty a'vista; systematycznie odrabia prace domowe; zna terminologię muzyczną. Stopień mogą uzyskać też uczestnicy konkursów szkolnych lub regionalnych.
Bardzo dobra	Uczeń bezbłędnie rozpoznaje gamy, interwały i akordy; prawidłowo śpiewa i czyta nuty a'vista z drobnymi usterkami; sumiennie odrabia zadania, w pełni rozumie i stosuje zasady muzyki i stosuje zagadnienia związane z zasadami muzyki.
Dobra	Uczeń rozpoznaje gamy, interwały i akordy z drobnymi błędami; poprawnie intonacyjnie śpiewa, z niewielką ilością błędów tekstowych; zapisuje dyktanda z niewielkimi błędami; poprawnie potrafi zrealizować ćwiczenia melodyczne i rytmiczne; wykazuje drobne niedociągnięcia w stosowaniu terminologii muzycznej oraz zagadnień związanych z zasadami muzyki.
Dostateczna	Uczeń w około 50% poprawnie rozpoznaje gamy, interwały i akordy; śpiewa z błędami tekstowymi i intonacyjnymi; popełnia liczne błędy w dyktandach; ma trudności w czytaniu nut a'vista; niesystematycznie przygotowuje prace domowe; realizuje zagadnienia związane z zasadami muzyki z pomocą nauczyciela.
Dopuszczająca	Uczeń ma znaczne braki w opanowaniu materiału; trudności w śpiewaniu i rozpoznawaniu gam, interwałów, akordów; duże błędy w ćwiczeniach rytmicznych i czytaniu nut a'vista; niesystematycznie odrabia prace domowe; wykazuje minimalne opanowanie wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej dla danej klasy.
Niedostateczna	Uczeń, u którego widoczny jest brak efektów w pracy nad słuchem, głosem i rytmem; nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej dla danej klasy; nie realizuje zadań nawet z pomocą nauczyciela; nie wykazuje zaangażowania i zainteresowania przedmiotem

Zasady promocji:

Oceny **niedostateczna i dopuszczająca** z kształcenia słuchu nie promują do następnej klasy programowo wyższej.